Nationale domstole og udenretslige organer

Nationale domstole og udenretslige organer

Polen

NATIONALE DOMSTOLE

Ifølge den *polske forfatning (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej)* har enhver person ret til, uden unødig forsinkelse, en retfærdig og offentlig rettergang for en kompetent, uafhængig og upartisk domstol. Dette betyder, at enhver tvist vedrørende udøvelsen af de rettigheder og frihedsrettigheder, der er sikret ved national lov, kan indbringes for de nationale domstole. De almindelige domstole behandler civile sager, familieretlige sager og børne- og ungdomssager, handelsretlige sager, arbejdsretlige sager og socialsikringssager samt straffesager. Forvaltningsdomstolene overvåger lovligheden af myndighedernes handlinger. De militære domstole tager sig af retlige forhold inden for de polske væbnede styrker inden for rammerne af parlamentets love og vedrørende personer, som ikke er medlemmer af de polske væbnede styrker, hvis dette er i overensstemmelse med parlamentets love.

De almindelige domstole, forvaltningsdomstolene og militærdomstolene fungerer efter princippet om "tolagsprocedurer", hvor en part, som er utilfreds med den måde, hvorpå en sag er blevet afgjort af domstolen, kan appellere en sådan afgørelse til en højere domstol.

Den polske forfatning giver desuden enhver person, hvis forfatningssikrede rettigheder eller frihedsrettigheder er blevet krænket, ret til at indbringe en sag for forfatningsdomstolen (*Trybunał Konstytucyjny*). En sådan sag kan kun føres af en advokat (*adwokat*) eller juridisk rådgiver (*radca prawny*) (med undtagelse af dommere (*sędziowie*), anklagere (*prokuratorzy*), advokater (*adwokaci*), juridiske rådgivere (*radcowie prawni*), notarer (*notariusze*) eller juraprofessorer eller -doktorer, som repræsenterer sig selv), og der skal ikke betales retsgebyrer. Den kan anmodes om prøvelse af en retsakt, som en domstol eller myndighed har lagt til grund for en endelig afgørelse vedrørende forfatningssikrede rettigheder, frihedsrettigheder eller forpligtelser.

NATIONALE MENNESKERETTIGHEDSINSTITUTIONER

Ombudsmanden (*Rzecznik Praw Obywatelskich*)

Adresse: Aleja Solidarności 77, 00-090 Warszawa

Ombudsmandens rolle er at sikre borgernes rettigheder og frihedsrettigheder, således som de er fastlagt i forfatningen og andre retsakter.

Enhver person kan henvende sig til ombudsmanden for at på hjælp i sager, der vedrører beskyttelsen af den pågældendes rettigheder eller frihedsrettigheder, som er blevet krænket af myndighederne.

Det er gratis at indgive klager til ombudsmanden.

Efter en gennemgang af klagen kan ombudsmanden:

antage sagen til realitetsbehandling

oplyse klageren om de tilgængelige klagemuligheder

henvise sagen til det kompetente organ

afvise at antage sagen til realitetsbehandling.

Hvis ombudsmanden antager sagen til realitetsbehandling, kan han:

selv forestå sagsbehandlingen

anmode de kompetente myndigheder om at behandle sagen eller en del deraf

anmode Sejm (det nederste kammer i det polske parlament) om at pålægge statsrevisionen (*Najwyższa Izba Kontroli*) at gennemføre en revision for at gennemgå den pågældende sag eller en del deraf.

Som led i sagsbehandlingen har ombudsmanden ret til at:

foretage besigtigelser på stedet (også uden varsel)

anmode om forklaringer og indhente sagsakter i alle sager, som de pågældende myndigheder har behandlet

anmode om oplysninger om status for en sag, som domstolene, den offentlige anklager og andre retshåndhævende myndigheder har behandlet, og kræve, at sagsakter indgives til kontrol på ombudsmandens kontor, når sagen er blevet afsluttet, og afgørelsen er blevet truffet

indhente udtalelser fra sagkyndige og andre specialister.

Efter behandlingen af en sag kan ombudsmanden:

meddele klageren, at der ikke er tale om en krænkelse af rettigheder og frihedsrettigheder

opfordre den myndighed, organisation eller institution, hvis handling anses for at krænke rettigheder og frihedsrettigheder, til at afhjælpe den pågældende krænkelse og efterfølgende påse, at henstillingerne efterkommes

anmode den myndighed, som fører tilsyn med det pågældende organ, om at gennemføre de foranstaltninger, der er fastsat ved lov

anmode om, at der anlægges en sag, og intervenere i verserende civile sager

anmode den kompetente anklager om at gennemføre en indledende efterforskning af sager vedrørende overtrædelser, der er undergivet offentlig påtale

anmode om iværksættelse af administrative procedurer, indgive et søgsmål til forvaltningsdomstolen og deltage i disse sager

indgive begæring om sanktioner og om ophævelse af den endelige afgørelse i sager vedrørende mindre overtrædelser

anlægge en sag ved kassationsdomstolen til prøvelse af en endelig afgørelse.

Hvis ombudsmanden finder, at en retsakt vedrørende rettigheder og frihedsrettigheder bør ændres eller vedtages, kan han anmode de kompetente myndigheder herom.

SPECIALISEREDE MENNESKERETTIGHEDSORGANER

Ombudsmanden for børn (*Rzecznik Praw Dziecka*)

Adresse: ul. Przemysłowa 30/32, 00-450 Warszawa

Ombudsmanden for børn arbejder for at beskytte børns rettigheder, herunder:

retten til liv og sundhedspleje

retten til at blive opfostret i en familie

retten til anstændige levevilkår

retten til uddannelse

handicappede børns rettigheder
beskyttelse af børn mod alle former for vold, grusomhed, udnyttelse, demoralisering, vanrøgt og andre former for mishandling.
Alle kan anmode ombudsmanden for børn om hjælp i sager vedrørende beskyttelsen af børns rettigheder eller tarv.
Det er gratis at indgive klager til ombudsmanden for børn.
Som led i sagsbehandlingen kan ombudsmanden for børn:
foretage besigtigelser på stedet (også uden varsel)
anmode de pågældende organer om at afgive forklaringer eller oplysninger eller udlevere sagsakter
indhente udtalelser fra sagkyndige og andre specialister.
Efter behandlingen af en sag kan ombudsmanden for børn:
anmode de kompetente myndigheder om at træffe foranstaltninger af hensyn til barnets tarv
anmode om iværksættelse af disciplinære foranstaltninger eller sanktioner, hvis det konstateres, at det pågældende organ har krænket barnets rettigheder eller tarv
intervenere i sager ved forfatningsdomstolen, som er anlagt af ombudsmanden, eller i andre sager, der er indbragt for forfatningsdomstolen, som har betydning for børns rettigheder
anlægge sag ved højesteret (*Sąd Najwyższy*) for at fastslå den korrekte fortolkning af retsforskrifter, som vedrører børns rettigheder
anlægge en sag ved kassationsdomstolen
anmode om, at der anlægges en sag, og intervenere i verserende civile sager
intervenere i sager, der involverer mindreårige
anmode den kompetente anklager om at gennemføre en indledende efterforskning af sager vedrørende overtrædelser
anmode om iværksættelse af administrative procedurer, indgive et søgsmål til forvaltningsdomstolen og deltage i disse sager
indgive begæring om sanktioner i sager vedrørende mindre overtrædelser.
Hvis ombudsmanden for børn finder, at en retsakt vedrørende børns rettigheder bør ændres eller vedtages, kan han anmode de kompetente myndigheder herom.

Patientombudsmanden (*Rzecznik Praw Pacjenta*)

Adresse: ul. Młynarska 46, 01-171 Warszawa
Patientombudsmanden har kompetence til at beskytte patienters rettigheder.
Enhver kan anmode patientombudsmanden om bistand, hvis en patients rettigheder er blevet krænket.
Det er gratis at indgive klager til patientombudsmanden.
Efter en gennemgang af klagen kan patientombudsmanden:
antage sagen til realitetsbehandling
oplyse klageren om de tilgængelige klagemuligheder
henvise sagen til det kompetente organ
afvise at antage sagen til realitetsbehandling.
Hvis patientombudsmanden antager sagen til realitetsbehandling, kan han:
selv forestå sagsbehandlingen
anmode de kompetente myndigheder om at behandle sagen eller en del deraf.
Som led i sagsbehandlingen har patientombudsmanden ret til at:
foretage besigtigelser på stedet (også uden varsel)
anmode om forklaringer og indhente sagsakter i alle sager, som de pågældende myndigheder har behandlet
anmode om oplysninger om status for en sag, som domstolene, den offentlige anklager og andre retshåndhævende myndigheder har behandlet, og kræve, at sagsakter indgives til kontrol på patientombudsmandens kontor, når sagen er blevet afsluttet, og afgørelsen er truffet
indhente udtalelser fra sagkyndige og andre specialister.
Efter behandlingen af en sag kan ombudsmanden:
meddele klageren, at der ikke er tale om en krænkelse af patientrettighederne
opfordre den myndighed, organisation eller institution, hvis handling anses for at krænke patientens rettigheder, til at afhjælpe den pågældende krænkelse
anmode den myndighed, som fører tilsyn med ovennævnte organ, om at gennemføre de foranstaltninger, der er fastsat ved lov
anmode om, at der anlægges en sag, og intervenere i verserende civile sager.
Hvis patientombudsmanden finder, at en retsakt vedrørende patientrettigheder bør ændres eller vedtages, kan han anmode de kompetente myndigheder herom.

Den tilsynsførende for beskyttelse af personoplysninger (*Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych*)

Adresse: ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa
Den tilsynsførende har til opgave at beskytte personoplysninger.
Hvis bestemmelser i loven om databeskyttelse (*ustawa o ochronie danych osobowych*) er blevet overtrådt, kan den registrerede indgive en klage til den tilsynsførende.
Administrative procedurer, der gennemføres af den tilsynsførende, omfatter en undersøgelse af behandlingen af klagerens personoplysninger.
Som led i sagsbehandlingen har den tilsynsførende, dennes stedfortræder og bemyndigede medarbejdere ret til at:
skaffe sig adgang til de lokaler, hvor datalagringssystemet er placeret, og til lokaler, hvor personoplysninger behandles, og foretage de nødvendige kontroller
anmode om forklaringer og indkalde og afhøre personer med henblik på at fastlægge kendsgerningerne
gennemgå dokumenter og data, som direkte vedrører genstanden for kontrollen, og tage kopier heraf
kontrollerer det udstyr, de medier og de IT-systemer, der bruges til at behandle data
indhente udtalelser fra sagkyndige og andre specialister.
Efter endt sagsbehandling træffer den tilsynsførende – hvis de relevante retsforskrifter vurderes at være blevet overtrådt – en afgørelse med påbud om genopretning af retstilstanden, herunder ved:
at bringe uregelmæssigheder til ophør
at supplere, ajourføre eller berigtige personoplysninger, stille dem til rådighed eller undlade at stille dem til rådighed
at træffe yderligere foranstaltninger for at beskytte personoplysninger
at standse overførslen af personoplysninger til et tredjeland
at sikre data eller overføre dem til andre organer

at slette personoplysninger.
Uanset ovenstående kan den tilsynsførende på grundlag af de oplysninger, der er tilvejebragt under sagens behandling, afgøre, om han vil udøve følgende beføjelser:
rette skriftlig henvendelse til det organ, klagen vedrører
anmode om iværksættelse af disciplinære sanktioner eller andre foranstaltninger fastsat ved lov over for lovovertræderne
underrette en retshåndhævende myndighed om den formodede overtrædelse.
Hvis den tilsynsførende finder, at en retsakt om beskyttelse af personoplysninger bør ændres eller vedtages, kan han anmode de kompetente myndigheder herom.

Regeringens befuldmægtigede for ligebehandling (*Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania*)

Adresse: Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Warszawa
Den befuldmægtigede har ansvaret for at gennemføre regeringens politikker om ligestilling og bekæmpelse af forskelsbehandling.
Enhver kan indgive en klage, anmodning eller begæring til den befuldmægtigede.
Det er gratis at indgive en klage, anmodning eller begæring.
Hvis der er behov for forudgående undersøgelse og afklaring af sagens faktiske omstændigheder, tilvejebringer den befuldmægtigede den nødvendige dokumentation. Til det formål kan han anmode andre myndigheder om at fremlægge de nødvendige dokumenter og afgive de nødvendige forklaringer.
Klagen, anmodningen eller begæringen bør behandles uden ugrundet ophold:
inden for en måned, hvis der er tale om en klage eller en anmodning
inden for tre måneder, hvis der er tale om en begæring.
Den befuldmægtigede informerer klageren om sagens udfald.
Hvis det konstateres, at princippet om ligebehandling er blevet tilsidesat, træffer han de nødvendige foranstaltninger for at eliminere eller mindske virkningerne af en sådan tilsidesættelse.
Hvis han finder, at en retsakt vedrørende ligestilling og bekæmpelse af forskelsbehandling bør ændres eller vedtages, kan han anmode de kompetente myndigheder herom.

Regeringens befuldmægtigede for personer med handicap (*Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych*)

Den befuldmægtigede fører et intensivt tilsyn med udførelsen af de opgaver, der er fastsat i *loven om beskæftigelse, social rehabilitering og ansættelse af handicappede (ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).*
Han fører tilsyn med udstedelsen af handicapattester og vurdering af handicapgrad.
Enhver kan indgive en klage, anmodning eller begæring til den befuldmægtigede.
Hvis der er behov for forudgående undersøgelse og afklaring af sagens faktiske omstændigheder, tilvejebringer den befuldmægtigede den nødvendige dokumentation. Til det formål kan han anmode andre myndigheder om at fremlægge de nødvendige dokumenter og afgive de nødvendige forklaringer.
Klagen, anmodningen eller begæringen bør behandles uden ugrundet ophold:
inden for en måned, hvis der er tale om en klage eller en anmodning
inden for tre måneder, hvis der er tale om en begæring.
Den befuldmægtigede informerer klageren om sagens udfald.
Hvis handicapministeren i forbindelse med udøvelse af tilsynsbeføjelsen finder, at der er begrundet tvivl, om en afgørelse afspejler sagens faktiske omstændigheder, eller at en afgørelse ikke er truffet forskriftsmæssigt, kan han anmode den kompetente myndighed om at:
annullere afgørelsen
genoptage sagen.

ANDRE SPECIALISEREDE ORGANER

Det nationale råd for radio- og tv-spredningstjenester (*Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji*)

Adresse: Skwer kard. S. Wyszyńskiego 9, 01-015 Warszawa
Det nationale råd for radio- og tv-spredningstjenester beskytter ytringsfriheden i radio og tv, beskytter medietjenesteudbydernes selvstændighed og offentlighedens interesse og sikrer radio- og tv-tjenesternes åbne og pluralistiske karakter.
Enhver kan indgive en klage, anmodning eller begæring til rådet.
Det er gratis at indgive en klage, anmodning eller begæring.
Hvis klagen vedrører en bestemt udsendelse, skal klageren angive udsendelsestidspunktet og -datoen, navnet på kanalen og udsendelsens titel (eller andre oplysninger, som gør det muligt at identificere den pågældende udsendelse).
Formanden for rådet kan anmode medietjenesteudbyderen om at fremlægge bevismateriale, dokumenter og forklaringer, som er nødvendige for at afgøre, om udbyderen handlede i overensstemmelse med loven.
Klagen, anmodningen eller begæringen bør behandles uden ugrundet ophold: inden for en måned, hvis der er tale om en klage eller en anmodning, og inden for tre måneder, hvis der er tale om en begæring.
Rådet informerer klageren om sagens udfald.
Formanden for rådet kan kræve, at medietjenesteudbyderen ophører med at levere medietjenester, hvis disse er i strid med loven.
Under visse omstændigheder kan formanden for rådet pålægge medietjenesteudbyderen en bod.

Sidste opdatering: 23/01/2018

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.